

бы раскрытия значения терминов. Предложена схема, которая применяется в учебном процессе для проработывания и усвоения терминов, что будет способствовать формированию профессиональной речи.

Ключевые слова: терминологическая лексика, текст по специальности, проработывание и усвоение терминов, лексические упражнения, речь.

Mosiy I.M. Learning English terminology by the students of forestry

The importance of learning terminology by the students of forestry is considered. What professional texts should be selected in learning professional vocabulary is found. The methods of expressing the meaning of terms are analyzed. The used scheme for processing and mastering of terms to provide active usage in professional speaking is presented.

Keywords: terminology, professional text, processing and mastering of terms, vocabulary exercises, speaking.

УДК 330.8(477.83)

Здобувач Р.Р. Августин¹ – Львівська КА

ФЕНОМЕН НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ САМООРГАНІЗАЦІЇ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ НА ЗЛАМИ ХІХ-ХХ СТОЛІТЬ

Здійснено аналіз основних досліджень проблеми господарської самоорганізації українців у Галичині у другій половині ХІХ – першій половині ХХ ст. в українській економіко-історичній науці. Наведено праці дослідників про підприємницьку діяльність у сфері банківсько-кредитних відносин; пастирське послання митрополита А. Шептицького; про кредитну кооперацію; дослідження інституційного поля українських сільськогосподарських і приватних торговельних організацій; "студії" історії національних фінансово-кредитних інституцій; про економічну політику польського уряду щодо західноукраїнських земель; ідейно-економічні та наукові засади національно-господарського руху.

Інституційне становлення українського господарського середовища у Галичині впродовж 1848-1939 рр. в підневільних умовах Австро-Угорщини та міжвоєнної польської держави становить одну з найцінніших складових національної господарської традиції. Тісна взаємодія українців краю спричинилася до формування національного господарського інституційного поля, що зумовило діяльність галузевих станових організацій національної кооперації та приватного підприємництва, які опанували щораз нові сфери аграрного виробництва, торгівлі, промислової й фінансово-кредитної діяльності, у яких домінували чужинці. Об'єднані ідеєю господарського солідаризму, вони підтримували матеріально й морально національну культуру й освіту, жертвуючи на це свої кошти та беручи безпосередньо активну участь у громадсько-культурному житті краю та знаходили взаємну підтримку у середовищі цього унікального громадянського суспільства.

Концепцію інституційної зміни як основу економічної історії вперше в сучасній економічній науці запровадив нобелівський лауреат Даглас Норт. Серед сучасних дослідників проблем взаємовпливу громадянського суспільства та економіки особливе місце посідає робота сучасного американського соціолога Роберта Д. Патнама "Творення демократії", де методологічні засади неонституціоналізму посідають чільне місце. У монографії дослідника

проблем урядування та ефективності роботи державних інституцій різного рівня на прикладі Італії на основі численних історичних та статистичних матеріалів доведено, що рівень соціально-економічного розвитку суспільства безпосередньо і тісно пов'язаний зі ступенем розвитку громадянських традицій, зі здатністю людей утворювати різноманітні громадські організації, гуртки, товариства і брати активну участь у їхній роботі.

Витоки ідей кооперації як засобу досягнення соціальної справедливості при розв'язанні економічних проблем знаходимо у працях Р. Оуена, А. Сен-Сімона, Ш. Фур'є, а також Л. Блана, Ф. Лассаля, Ш. Жіда і інших ідеологів "кооперативного соціалізму". Значний внесок у становлення кооперативної теорії, практичного вирішення за допомогою кооперації соціальних та економічних проблем зробили Ф. Райффайзен, Г. Шульце-Деліч тощо. Проблемами історії й теорії та практики кооперації, розвитком різних форм кооперативних організацій в Україні в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. займалися українські вчені: П. Височанський, С. Зарудний, П. Пожарський, М. Левицький, С. Бородаєвський та ін. Особливо перспективними та плідними для сучасних дослідників є висновки і методологічні підходи до аналізу кооперації М. Туган-Барановського.

Історико-економічні дослідження теоретичної спадщини українських економістів дореволюційної доби, що проводили протягом 90-х років ХХ та на початку ХХІ ст. С. Злупком, Л. Горкіною, П. Леоненком, І.-С. Коропецький та інші вчені, переконливо показали, що вітчизняна економічна наука кінця ХІХ – початку ХХ ст. вже починала використовувати елементи інституціонального підходу до вивчення багатьох економічних явищ та категорій.

Посттоталітарні трансформації економіки у нашій державі відбуваються в умовах ігнорування історичних надбань національного господарського руху. Це зумовлює космополітичний та номенклатурно-клановий характер нашого державництва й актуалізує проблему необхідності політико-економічної структурованості державної влади та суспільства загалом. Така структурованість передбачає, на нашу думку, формування нової національної політико-господарської еліти, вихованої на засадах українського національного підприємництва та модерного світового досвіду ринкової трансформації суспільства. Формування адекватної до цих вимог економічної сфери неможливе без наукового інституціонального осмислення найцінніших складових досвіду становлення національних господарських інституцій у Галичині впродовж розглядуваного періоду.

Метою роботи є аналіз основних досліджень проблеми господарської самоорганізації українців в Галичині у другій половині ХІХ – першій половині ХХ ст. в українській економіко-історичній науці.

Феномен економічної самоорганізації західних українців в умовах чужої держави був наслідком еволюційного поступу національно-інституційної самоідентифікації. Наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. у Галичині вже існує практично весь спектр українських інституцій громадянського суспільства: молодіжні, жіночі, спортивні, релігійні, культурно-освітні й навіть академічні (НТШ) організації кредитівки й кооперативи, професійні спілки, незалежна

¹ Наук. керівник: проф. Башнянин Г.І.

преса і, зрештою, повноцінні політичні партії. У міжвоєнний період ці інституції збереглися під авторитарним польським режимом і лише в 1939 р. були знищені тоталітарним сталінським режимом. Саме завдяки інституціям громадянського суспільства став можливим феномен економічної самоорганізації та утвердження українцями своєї автономності щодо чужоземних державних органів.

Започаткував наукове дослідження щодо формування інституційного поля національних економічних організацій Іван Франко. Власне він вдався до формування ідейних засад національної господарської самоорганізації до виникнення "Народної Торговлі", будучи автором промови на народнім вічі 1883 р., яку виголосив Василь Нагірний [1]. Для І. Франка національний інтерес завжди був головним, а тому з цих позицій він оцінював розвиток української економічної думки, її постаті й теорії. І. Франко охопив аналізом тривалий історичний період і основні напрями в історії української економічної думки. Його глибокі та принципові оцінки не втратили свого науково-пізнавального значення й досі.

Іван Франко став одним із фундаторів наукового дослідження формування інституційного поля національних фінансово-економічних організацій. Як справедливо зазначав дослідник економічного франкознавства Степан Злупко, "початок творчої діяльності І.Я. Франка припадає на створення банків, оскільки цього вимагав об'єктивний процес розвитку товарно-грошових відносин у Галичині. Завдяки цьому економіст мав змогу спостерігати банківську діяльність на етапі становлення, а отже, оцінити належним чином її соціально-економічні наслідки в зародку" [2, с. 118].

Показово, що І. Франко з праксеологічною прозорливістю оцінює причини банкрутства перших банків, до діяльності яких були причетні українці, історія котрих за влучною назвою вченого – "се дійсна мартирологія нашого селянства" [3, с. 163]. Вчений тверезо оцінював реалії переходу селянського господарства до грошового способу стосунків, що супроводжувався значними соціально-економічними втратами. Грошовий кредит був для селян немов гостем з іншого світу, зі світу "господарки грошової". На думку видатного економіста, в тогочасних умовах "перескочити з господарки натуральної до господарки грошової без зламання карку для нашого дрібного сільського господаря майже неможливо. Для того-то всякий грошовий кредит для селян був як і всякі грошові побори від них (як податки і т. д.) в грошах суть злом, може, і кінцевим при теперішнім устрої капіталістичнім, але, все таки шкодливим для економічного розвою" [4, с. 277].

З огляду на те, І. Франко вважав глибокою і практичною думку – створення на перехідному етапі кредитових закладів натуральних (зерном, худобою, господарськими знаряддями й ін.), – яку висловив свого часу Володимир Барвінський, що знайшла своє підтвердження на досвіді діяльності кредитових натуральних товариств елеваторів у США. [5, с. 283].

Іван Франко доклав багато зусиль, щоб збудити ініціативу української громадськості до активної підприємницької діяльності у сфері банківсько-кредитних відносин. Майже кожна стаття на "банківську" тематику закін-

чується висновком про необхідність опанувати банківську діяльність, вчитися банківської заппадливості у поляків, євреїв, інших народів.

Підсумовуючи погляди вченого на банківську справу, варто зазначити, що він не обмежувався вузькими рамками кооперативних кредитівок, а відстежував особливості банківської діяльності в різних сферах економіки, зокрема у розвитку аграрної економіки, залізниць, промисловості, наголошував на важливості стимулювання модерних форм їх господарської діяльності, пристосування їх до фінансування господарського поступу на всіх рівнях [6, с. 416].

На зламі XIX-XX ст., коли Іван Франко щораз більше критикував матеріалістичні доктрини, припадає поцінування ним пастирського послання митрополита Андрея Шептицького до всечесного духовенства, відоме в історії економічної думки під назвою "О квестії соціальної". Маючи особливий погляд на духовенство, І. Франко поставився до твору А. Шептицького вельми позитивно. Він вважав митрополита новатором у розмові зі своїм народом. Замість "заплісної церковщини" А. Шептицький пише свої послання чистою народною мовою. Він, хоча і зверхнім тоном, говорить просто, як рівний до рівних, як людина до людей, радить, упоминає, іноді й волає, не лякаючись "ужити енергійного слова", де справа того вимагає. Найважливіше те, на думку Івана Франка, що митрополит знає більше життя, ніж його попередники, говорить про сучасні проблеми як європеєць, а не на хлопський розум. Разом із тим, аналізуючи послання митрополита, він зазначав: "Не в тім суть сучасного соціального питання, що продукція і комунікація дізнали перевертоту, що витворилися великі капітали, що загострилася всесвітня конкуренція, а втім, – що наслідком тих і многих інших економічних факторів перемінився давній устрій суспільності, починаючи від сім'ї, а кінчаючи державою, постали всенародні армії, мільйони свобідного пролетаріату, наділеного горожанськими правами, могуті коаліції, що силкуються впливати на хід продукції та конкуренції" [7, с. 389]. І. Франко вказав на слабкі аргументи митрополита, на абсолютизацію окремих суспільних понять. Водночас він зазначив, що з багатьма висловлюваннями А. Шептицького погоджується. І. Франко признався, що його докори і виявлення слабких місць не мали на меті принизити авторитет митрополита, однак хотів викликати зацікавленість обговорюваними питаннями у тих колах, для яких призначене послання А. Шептицького.

На окрему наукову розвідку проблема належної оцінки досліджень кредитової кооперації її безпосередніми творцями, активними та жертвовними діячами, провідниками центральних кооперативних установ, теоретиків і практиків кооперативного руху. У них досліджувалися проблеми становлення і розвитку її структури, подано багато історичних подій фактів та явищ кооперативного життя, численні ілюстрації, схеми, діаграми розвитку фінансово-кредитних інституцій. У працях істориків-кооператорів є чимало цифрового матеріалу, висвітлено механізм діяльності кооперативів, правові, соціальні, політичні умовини їх функціонування. Разом із тим переважна частина подібних публікацій з огляду на їх популярно-пропагандистський та суб'єктивний характер потребують наукового осмислення [8-17; 18, с. 376-395].

Ілля Витанович разом із безпосередніми учасниками національного господарського руху в Західній Україні започаткували ще у середині 30-х років минулого століття у "Товаристві Українських Кооператорів" видання "серії монографій про заслужених громадян на полі нашої т. зв. "органічної праці" – зокрема про піонерів українського кооперативного руху: проф. Михайла Туган-Барановського, Григорія Галагана, братів Симиренків, Володимира Навроцького, Миколу Левитського, Василя Нагірного, Василя Доманицького, Євгена Олесницького, Івана Петрушевича й інших, та між ними і про Костя Паньківського". У 1954 р. побачила світ монографія Іллі Витановича "Історія українського кооперативного руху", що охопила період від половини XIX до початку 60-х років XX ст. Ця фундаментальна робота активного учасника кооперативного руху, директора Кооперативного ліцею у м. Львові, дійсного члена Наукового товариства ім. Тараса Шевченка є неперевершеним здобутком української історико-економічної науки у цій царині та буде ще довго служити дослідникам як найповніше джерело історії української кооперації [19-20].

Андрій Качор, відомий в передвоєнних роках і в часи Другої світової війни кооперативний журналіст, є автором видань про очільників кооперативного руху Юліана Павликовського, Євгена Храпливого, Дениса Коренеця, Ольгу Бачинську, Остапа Луцького. Важливими для дослідника є також публікація автора про керівників молочної кооперації: Андрія Палія (в 1926-1943 рр. директора "Маслосоюзу", члена Надзірної Ради РСУК і Товариства "Сільський Господар") і Андрія Мудрика (в 1926-1939 рр. директора організаційного відділу, а з 1943 р. директора "Маслосоюзу"). Цінним джерелом є брошура А. Качора "Українська молочної кооперація в цифрах і світліні в 45-ті роковини заснування першої молочної кооперації", що побачила світ у Мюнхені 1949 р. [21-29].

Для дослідження інституційного поля українських сільськогосподарських та приватних торговельно-промислових організацій важливими є дві праці. Перша, за редакцією Павла Дубрівного [30], є збірником звітів працівників Товариства "Сільський Господар" – організації, яка у своїй діяльності у справі піднесення культури землеробства на селі тісно співпрацювала з кооперацією і навіть була нею значною мірою фінансована. Автором другої праці "Українські купці і промисловці в Західній Україні. 1920-1945", що побачила світ у 1977 р., є ідеолог і безпосередній учасник приватницького руху, головний редактор фахового двотижневика "Торговля і Промисл" Володимир Несторович [31]. Опираючись переважно на періодичні видання міжвоєнного часу, мемуарні збірники та багатий власний досвід, В. Несторович зумів детально розглянути основні етапи діяльності станової організації СУКІПу, його секцій та філій, фінансово-кредитне забезпечення розвитку українського приватництва, систему фахового вишколу, ставлення до українських підприємців польської влади й громадянства, взаємовідносини з українською кооперацією тощо. Незважаючи на відсутність у роботі архівних матеріалів, які були недоступні авторові у діаспорі, надзвичайна цінність цього унікального видання полягає у тому, що воно до останнього часу залишалось єдиною спробою дослідження історії української приватної торгівлі та промислу

в Західній Україні міжвоєнного часу. Важливим для нашого дослідження є належне детальне відтворення автором співробітництва та конкуренції цього сектору господарства з українською кооперацією в міжвоєнний період.

Обсяг нашої роботи та її специфіка досліджень в умовах кон'юнктури радянського тоталітаризму не дають змогу докладно проаналізувати "студії" історії національних фінансово-кредитних інституцій Західної України 1848-1939 р., написані радянськими вченими [32-38]. Певним винятком серед цього масиву становить монографія Л. Олесевича [37], що вперше у радянській історіографії досліджує український господарський рух у міжвоєнній Польщі, опираючись на найширше коло джерел, переважна частина яких вперше вводилася у науковий обіг. Надзвичайно важливим висновком дослідника є твердження про нероздільність української кооперації та приватного підприємництва, що становили разом економічний фундамент українства міжвоєнної Польщі. Незважаючи на класову оцінку цього руху, без чого монографія не могла у тих умовах побачити світ, сам предмет дослідження та коло джерел, задіяних у роботі, виходили за межі дозволеного тоталітарною системою початку 70-х років, у якій дедалі відчутнішими ставали риси неосталінізму. В умовах розгортання політичних репресій Л. Олесевичу вдалося опублікувати фахову роботу, з якої випливало, що українці навіть в умовах Австро-Угорщини, а пізніше Польщі, спромоглися до витворення власної кооперації та на її основі – приватної торгівлі та промислу, стрімкий ріст яких був зупинений лише відомими подіями у вересні 1939 р. Значне місце у монографії відводиться питанню фінансово-кредитного забезпечення українського приватного підприємництва, яке здійснювали українські банки, домінуюче місце серед яких займали Центробанк та Пром-Банк. Заслугою вченого є те, що йому вдалося показати механізм зростання національного господарського руху, визначивши функціональне значення в ньому як кооперації, так і приватного підприємництва. Констанція тенденції постійного з року в рік зростання української кооперації та приватного підприємництва у міжвоєнній Польщі, на яку відважився Л. Олесевич, суперечила усталеній у радянській псевдонауці думці про посилення на західноукраїнських землях класової боротьби та повну відсутність там будь-якої національної господарської ініціативи.

Проте факти та висновки, які наводить Л. Олесевич, залишилися непоміченими у радянській історико-економічній науці другої половини 70-х і у 80-ті роки. Повністю обминає цю проблему тритомна "Історія народного господарства Української РСР". У другому томі цього видання економічному становищу західноукраїнських земель у 20-30-ті роки присвячено цілий розділ, в якому наголошується на відсталості господарського виробництва краю, його аграрно-сировинному характері тощо [38].

Певний інтерес становлять роботи львівських істориків, опубліковані впродовж 1983-1990 рр. Обширною та різноманітною архівною базою відзначається робота Ю. Сливки, окремі розділи якої розкривають характер економічної політики польського уряду щодо західноукраїнських земель [39]. Опираючись на матеріали Архіву актів нових у Варшаві, автор переконливо пока-

зує дискримінаційні заходи польського уряду стосовно розвитку українського підприємництва, які супроводжувалися посиленням державної підтримки польської торгово-промислової буржуазії. Цьому була підпорядкована й політика, спрямована на досягнення переваги польського населення на території Західної України шляхом масового переселення із центральних областей Польщі у промислові райони краю польського міського населення. Динаміку етносоціальних змін у західноукраїнських містах у контексті впливу на неї політичних та економічних факторів того часу подають роботи С. Макаруча та О. Мазурка [40, 41]. Проте ці монографії, як і дослідження Ю. Сливки, побудовані на формаційних методологічних підходах та ленінській теорії імперіалізму.

Впродовж новітньої незалежності України зростала увага дослідників до цієї проблематики. З'явилися наукові розвідки, присвячені цій темі, в яких вперше робиться спроба по-новому, об'єктивно висвітлити деякі її аспекти [42-49]. Важливе значення для з'ясування ідейно-економічних та наукових засад національного господарського руху становить творчий спадок професора Степана Злупка, який досліджував цю проблему в доволі значній частині своїх наукових робіт. Його монографія "Іван Франко – економіст", яка побачила світ у 1992 р., вперше у сучасній вітчизняній економічній науці об'єктивно аналізує економічні погляди І. Франка [50]. Чи не найбільше з українських дослідників зробив вчений для нового трактування та популяризації наукової спадщини економіста із світовим ім'ям Михайла Туган-Барановського [51-52]. Його зусиллями відроджені славні та маловідомі імена Володимира Навроцького, Йоаникія Шимоновича, Євгена Храпливого та десятків інших геніальних українських економістів [53-61].

Першою спробою науково осмислити феномен національного приватного підприємництва в умовах міжвоєнної Польщі у сучасній економічній Україні є монографія Оксани Вербової "Західноукраїнське приватне підприємництво міжвоєнного часу" [48]. Як стверджується у книзі, одним із дуже важливих напрямів національної та соціальної самооборони поряд із кооперацією була програма творення національного приватного купецько-промислового стану, висунута громадсько-політичними провідниками українства. "Власне, розширення соціального стану приватних підприємців відіграло визначальну роль в українізації наших міст, які в умовах австро-угорської та польської колонізації втратили свою національну самобутність. Зростання українських приватних підприємств разом із посиленням кооперативного руху сприяло зміцненню економічного унезалежнення як головної передумови політичної самостійності" – таким є один із важливих висновків монографії [48, с. 147-148]. Основні етапи розгортання національного господарського руху в Західній Україні впродовж 1848-1939 рр. подає автор у навчальному посібнику "Економічна історія", що був рекомендований Міністерством освіти і науки України та вийшов у світ у 2002 р. [62, с. 175-192, 244-256].

Інституційний аналіз передумов та основних етапів становлення української фінансово-кредитної сфери в Австро-Угорщині та міжвоєнній Польщі, ідеолого-економічних засад цього руху, його місця у національному гос-

подарському відродженні цього часу здійснено у публікаціях Миколи Вербового [49, 63-66]. Важливе значення для дослідника української господарської традиції мають тематичні наукові збірники, які побачили світ у стінах Львівської комерційної академії [67-72]. Колектив науковців ЛКА на чолі з професором Степаном Гелеєм вперше в незалежній Україні видав підручники з історії кооперативного руху та споживчої кооперації України, у яких належне місце посідає інституціоналізація господарського життя українців в умовах чужонаціональних політичних режимів, що відобразилось насамперед у витворенні національної кооперації [71-72].

Особливу групу джерел дослідження проблеми становлять спогади сучасників та безпосередніх учасників господарського життя на західноукраїнських землях міжвоєнного часу, які опубліковані переважно в діаспорі [73-82]. Вони допомагають відтворити дух та соціально-економічну атмосферу того часу, подають нам важливі деталі національно-економічного розвитку.

Найбільше інформації містять регіональні історико-мемуарні збірники, присвячені Тернопільщині. У них поміщені окремі статті, присвячені зростанню української приватної торгівлі, промисел та ремесло у 20-30-ті роки. Так, у статті М. Шафранюка повідомляється про найважливіші українські торговельно-промислові підприємства у Тернополі, їхніх власників та заснування у 1934 р. філії СУКІПу. Наукову цінність становить стаття М. Сосновського "Українське господарське життя в Тернополі", яка узагальнює економічну інформацію з різних джерел, визначає найголовніші напрями господарської активності українців у Тернополі, характеризує їхню роль у господарському житті краю. Автор високо оцінює рівень та здобутки кооперативного та приватницького секторів напередодні Другої світової війни на прикладі основних українських підприємств та фінансово-кредитних установ Тернополя.

Цінними є також спогади про розвиток українського приватного підприємництва на Бережанщині, Збаражчині, Підволочині, Тербовлянщині, Стрийщині, Скалатщині та Жовківщині. Належно вшановуючи жертвну працю авторів та видавців цих збірників, які зуміли донести до сучасників безцінні сторінки економічної самоорганізації західної гілки українства, варто, однак, зауважити, що ці видання відіграють у дослідженні допоміжну роль. Це зумовлене тим, що, як це відзначають й самі автори статей, на їхній роботі позначилися неможливість скористатися у діаспорі архівними матеріалами та іншими документальними джерелами. З огляду на це, важливі факти, почерпнуті в історико-мемуарних збірниках, варто використовувати лише після попереднього зіставлення з іншим джерельним матеріалом.

Використання різноманітних джерел дає змогу уникнути однобічності у висвітленні теми та сприяє об'єктивному підходу до визначення основних тенденцій становлення та значення національного підприємництва в західноукраїнському національному русі 1848-1939 рр. Попри значний масив досліджень з цієї проблематики, прогалиною у них залишається проблема інституційного поля становлення українського господарського середовища у Галичині впродовж зазначеного періоду. Для сучасної науки характерні міждис-

циплінарні підходи, що інтегрують у собі підходи багатьох суміжних галузей та дають змогу по-новому трактувати значення господарської традиції для сучасної господарської самоідентифікації України.

Література

1. Франко І. Бесіда Василя Нагірного, виголошена на другім народнім вічі русинів дня 17 (29) червня 1883 для умотивування першої резолюції в економічних справах краю / Іван Франко // Зібрання творів. – У 50-ти т. – Т. 44. – С. 181-204.
2. Злупко С.М. Іван Франко – економіст / С.М. Злупко. – Львів : МП "Слово", 1992. – 206 с.
3. Франко І.Я. Банк крайовий // Зібрання творів. – У 50-ти т. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1986. – Т. 44. Кн. 1. – С. 163-180.
4. Франко І.Я. Реорганізація банку Крайового // Там же. – С. 273-280.
5. Франко І.Я. Проект 200 000 позички Бродам // Там же. – С. 283-285.
6. Франко І.Я. Економічна підвалина // Там же. – С. 412-416.
7. Франко І. Там же / Іван Франко. – Т. 45. – К. : Вид-во "Либідь", 1986.
8. Бородавський С. Історія кооперації. – Прага : Український громадський видавничий фонд, 1925. – 278 с.
9. Жук А. Українська кооперація в Польщі / А. Жук. – Львів : Накл. автора, 1934. – 234 с.
10. Коберський К. Буквар кооперації / К. Коберський. – Львів : Накл. РСУК, 1939. – 139 с.
11. Мудрик А. Кооперативний катехизм / А. Мудрик. – Львів : Вид-во "Маслосоюзу", 1939. – 125 с.
12. Панченко П. Короткий погляд на минуле й сучасне західноукраїнської кооперації / П. Панченко // В кн.: Ювілейний альманах "Центроосоюзу". В 30-ліття. Редактор М. Творидло. – Львів : Вид-во "Центроосоюзу", 1931. – С. 98-119.
13. Шимонович І. Галичина. Економічно-статистична розвідка. – Харків : Державне видавництво України, 1928. – 238 с.
14. Злупко С. Економічна думка України : навч. посібн. – Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 496 с.
15. Качор А. Денис Коренець. – Вінніпег : Вид-во Кооперативної громади, 1955. – 221 с.
16. Качор А. Євген Храпливий. – Вінніпег : Накл. УВАН, 1980. – 169 с.
17. Качор А. Муж ідеї і праці. – Вінніпег, Торонто, Клівленд : Вид-во Братства Маслосоюзників у США та Канаді, 1974. – 140 с.
18. Злупко С. Персоналії і теорії української економічної думки. – Львів : Вид-во "Євросвіт", 2002. – 528 с.
19. Витанович І. Історія українського кооперативного руху. – Нью-Йорк : Вид-во ТУК, 1964. – 624 с.
20. Витанович Ілля. Паньківський Кость – ідеаліст громадської праці і віри у власні сили народу (15. IV. 1855–16. XI. 1915) / Ілля Витанович. – Нью-Йорк : Вид-во ТУК, 1954.
21. Качор Андрій. 35 літ на службі народу: пам'яті інж. Ю. Павлюковського. Реферет прочитаний в Вінніпегу 17 квітня 1950 р / Андрій Качор. – Вінніпег : Накладом "Кооперативної Громади", 1950. – 31 с.
22. Качор Андрій. Євген Храпливий / Андрій Качор. – Вінніпег : УВАН, 1980. – 32 с.
23. Качор Андрій. Денис Коренець: Начерк його життя та праці на тлі українського фахового шкільництва і сільськогосподарської кооперації в Західній Україні / Андрій Качор. – Вінніпег : Накладом "Кооперативної Громади", 1955. – 71 с.
24. Качор Андрій. Мужі ідеї і праці : монографія про творців "Маслосоюзу" Андрія Палія і Андрія Мудрика / Андрій Качор. – Вінніпег-Торонто-Клівленд: "Братство Маслосоюзників" у Канаді та ЗСА, 1974. – 344 с.
25. Качор Андрій. Ольга Бачинська: нарис її життя та громадсько-кооперативної праці / Андрій Качор. – Вінніпег: Накладом "Братства маслосоюзників", 1954. – 31 с.
26. Качор Андрій. Остап Луцький: пам'яті визначного українського громадського діяча / Андрій Качор. – Вінніпег : Накладом "Кооперативної громади", 1952. – 31 с.
27. Качор Андрій. Роля "Просвіти" в економічному розвитку Західної України / Андрій Качор. – Вінніпег: Просвіта, 1960. – 31 с.

28. Качор Андрій. Роля духовенства і церкви в економічному відродженні Західної України / Андрій Качор. – Вінніпег : Серія: Літопис УВАН, 1992. – 40 с. – ч. 30.
29. Качор Андрій. Українська молочарська кооперація в цифрах і світліні в 45-ті роковини заснування першої молочарської кооперативи / Андрій Качор. – Мюнхен : Унія та Єдність, 1949. – 24 с.
30. Дубрівний П. Крайове господарське товариство "Сільський Господар" у Львові 1899-1944 / П. Дубрівний. – Нью-Йорк, 1970. – 600 с.
31. Несторович В. Українські купці і промисловці в Західній Україні 1920-1945. – Торонто-Чикаго : Вид-во Клуб Українських Професіоналістів і Підприємців, 1977. – 342 с.
32. Герасименко М., Дудикевич Б. Боротьба трудящих Західної України за возз'єднання з Радянською Україною (1921-1939). – К. : Держполітвидав, 1955. – 124 с.
33. Хонігсман Я. Проникнення іноземного капіталу у нафтову промисловість Західної України. – Львів : Книжково-журнальне вид., 1958. – 88 с.
34. Хонігсман Я. Цього не можна забути: економіка Західної України під гнітом іноземного капіталу (1918-1939). – Львів : Вид-во "Каменярь", 1964. – 118 с.
35. Ковальчак Г.І. Становище фабрично-заводської промисловості Східної Галичини у 20-30-их роках ХХ ст. // 3 історії західноукраїнських земель. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1963. – С. 57-64.
36. Ковальчак Г.І. Економічний розвиток західноукраїнських земель. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1988. – 325 с.
37. Олесевич Л. Кооперативні міфи і капіталістична дійсність. Західноукраїнська буржуазна кооперація (1883-1939). – К. : Вид-во "Наук. думка", 1974. – 167 с.
38. Історія народного господарства Української РСР: У 3-х т., 4 кн. – Т. 2: Створення соціалістичної економіки (1917-1937 рр.). – К. : Вид-во "Наук. думка", 1984. – 439 с.
39. Сливка Ю. Західна Україна в реакційній політиці польської та української буржуазії (1920-1939). – К. : Вид-во "Наук. думка", 1985. – 271 с.
40. Макачук С. Етносоціальне розвиток і національні відношення на западноукраїнських землях в період імперіалізму. – Львов : Изд-во ЛГУ "Вища шк.", 1983. – 255 с.
41. Мазурок О.С. Города западноукраїнських земель епохи імперіалізму. – Львов : Изд-во "Світ", 1990. – 153 с.
42. Васюта І. Західноукраїнська кооперація: досвід господарської діяльності (1883-1939 рр.) / І. Васюта // Економіка України : політико-економічний журнал. – 1994. – № 3. – С. 78-82.
43. Голуб Г. Кооперативний рух в Західній Україні (1918-1939 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Г. Голуб. – К., 1994. – 17 с.
44. Чайковський В.Ф. Сільськогосподарська кооперація в Західній Україні (1920-1939 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / В.Ф. Чайковський. – Тернопіль, 1995. – 24 с.
45. Українська кооперація: Історичні та соціально-економічні аспекти : зб. статей. – Т. 1 / за заг. ред. д-р іст. наук, проф. С. Гелея. – Львів : Вид-во ЛКА, 1998. – С. 54-58.
46. Українська кооперація: Історичні та соціально-економічні аспекти : зб. статей. – Т. 2 / за заг. ред. д-р іст. наук, проф. С. Гелея. – Львів : Вид-во ЛКА, 2001. – С. 54-58.
47. Андрій Палій – будівничий та керманіч "Маслосоюзу" : ст., спогади, листи / ред.-упоряд. і автор вступ. ст. Р.М. Матейко. – Тернопіль: Екон. думка, 2001. – 240 с.
48. Вербова О. Західноукраїнське приватне підприємництво міжвоєнного часу / Оксана Вербова. – Львів : ЛА "Піраміда", 2002. – 187 с.
49. Вербовий М.В. Українська традиція кооперативного забезпечення / Микола Васильович Вербовий // Фінанси України. – 2004. – № 6. – С. 52–58.
50. Злупко С.М. Іван Франко – економіст / Степан Миколайович Злупко. – Львів : МП "Слово", 1992. – 206 с.
51. Злупко С.М. Михайло Туган-Барановський – український економіст світової слави / Степан Миколайович Злупко. – Львів, 1993. – 207 с.
52. Проф. Михайло Туган-Барановський. Основи політичної економії / наук. ред., автор передмови С.М. Злупко. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 628 с.
53. Українська економічна думка: Хрестоматія / упоряд. С. Злупко. – К. : Вид-во "Знання", 1998. – 448 с.
54. Злупко С. Економічна історія України: Тексти лекцій / Степан Злупко. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1995.

55. Злупко С. Економічна думка в Західній Україні кінця XVIII – першої половини XIX ст.: Текст лекцій / Степан Злупко. – Львів : Вид-во ЛДУ ім. Івана Франка, 1994.
56. Злупко С. Володимир Навроцький / Степан Злупко // Українські кооператори (історичні нариси). – Львів, 2001. – С. 43-51.
57. Злупко С. Внесок українських економістів у розвиток теорії грошей, грошового обігу і фінансів / Степан Злупко // Фінанси України. – 2001. – № 8. – С. 39-49.
58. Злупко С.М. На чатах рідної землі: Євген Храпливий – учений, організатор, патріот / Степан Злупко. – Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 1999. – 283 с.
59. Шимонович Йоанкій. Економічна україніка : наук. праці / упорядн., автор передмови і вступної статті, д-р екон. наук, проф., заслужений діяч науки і техніки України С.М. Злупко. – Львів, 2001. – 430 с.
60. Злупко С. Основи історії економічної теорії : навч. посібн. / Степан Злупко. – Львів, 2001. – 628 с.
61. Злупко С. Персоналії і теорії української економічної думки / Степан Злупко. – Львів : Вид-во "Євросвіт", 2002. – 528 с.
62. Вербова О. Економічна історія : навч. посібн. / О. Вербова. – Львів : ЛА "Піраміда". – 2002. – 396 с.
63. Вербовий Микола. Національна традиція кооперативного забезпечення як європейський феномен / Микола Вербовий // Перехідні економічні системи : зб. наук. праць. – Львів : Вид-во Львівської КА, 2003. – Вип. 6. – С. 331-333.
64. Вербовий М.В. Крайовий Союз Кредитовий як феномен національного господарського руху в Галичині на межі XIX-XX ст. / Микола Васильович Вербовий // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 2004. – Вип. 14.1. – С. 127-130.
65. Вербовий М.В. Національне фінансово-кредитне підприємництво в економічних програмах західноукраїнських політичних партій та рухів другої половини XIX – початку XX ст. / Микола Васильович Вербовий // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2004. – Вип. 14.7. – С. 284-291.
66. Вербовий М.В. До історіографії фінансово-кредитної інституціоналізації західноукраїнського господарського руху (1848-1939 рр.) / Микола Васильович Вербовий // Історія народного господарства та економічної думки України. – 2005. – Вип. 37-38. – С. 305-312.
67. Українські кооператори. Історичні нариси. – Кн. 1. – Львів : Вид-во: "Коопосвіта", 1999. – 456 с.
68. Українські кооператори. Історичні нариси. – Кн. 2. – Львів : Вид-во ЛКА, 2001. – 338 с.
69. Українські кооператори. Історичні нариси. – Кн. 3. – Львів : Вид-во ЛКА, 2007. – 328 с.
70. Українська кооперація: Історичні та соціально-економічні аспекти : зб. статей. – Т. 1 / за заг. ред. д-р іст. наук, проф. С. Гелея. – Львів : Вид-во ЛКА, 1998. – С. 54-58.
71. Українська кооперація: Історичні та соціально-економічні аспекти : зб. статей. – Т. 2 / за заг. ред. д-р іст. наук, проф. С. Гелея. – Львів : Вид-во ЛКА, 2001. – С. 54-58.
72. Бабенко С. Історія кооперативного руху : підручник / С. Бабенко, С.Д. Гелей, Я.А. Гончарук та ін. – Львів : Ін-т українознавства НАНУ, 1995. – 411 с.
73. Історія споживчої кооперації України / М.В. Аліман, С.Г. Бабенко, С.Д. Гелей. – Львів, 1996. – С. 172-173.
74. Бережанська земля. Історично-мемуарний зб. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Вид-во НТШ, 1970. – 877 с.
75. Дрогобиччина – земля Івана Франка. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Вид-во НТШ, 1973. – 836 с.
76. Жовківщина. Історико-мемуарний збірник. – Жовква-Львів-Балтимор : Вид-во Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, земляцьке об'єднання "Жовківщина", 1995. – Т. 2. – 346 с.
77. Збаражчина : зб. статей, матеріалів і споминів. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Вид-во НТШ, 1980. – Т. 1. – 740 с.
78. Підволочиська земля в спогадах емігрантів. – Тернопіль : Вид-во Тернопіль, 1993. – 176 с.
79. Стрийщина : зб. статей і матеріалів. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Вид-во НТШ, 1990. – Т. 2. – 657 с.
80. Теревлянщина в спогадах емігрантів. – Тернопіль : Вид-во Тернопіль, 1993. – 293 с.

81. Тернопіль: погляд крізь століття. Історія міста очима емігрантів. – Тернопіль : РВВ управління по пресі, 1992. – 214 с.
82. Шляхами Золотого Поділля. Тернопільщина і Скалатщина. Регіональний історично-мемуарний збірник. – Філядельфія : Вид-во НТШ, 1983. – Т. III. – 305 с.

Августин Р.Р. Феномен національної економічної самоорганізації в Західній Україні на рубежі XIX-XX століть

Зроблено аналіз основних досліджень проблеми господарської самоорганізації українців в Галичині во второй половині XIX – першій половині XX століть в українській економіко-історичній науці. Приведено публікації дослідників про підприємницьку діяльність в області банківсько-кредитних відносин; пастирське послання митрополита А. Шептицького; про кредитну кооперацію; дослідження інституційного поля українських сільськогосподарських і приватних торговельно-промислових організацій; "студії" історії національних фінансово-кредитних інституцій; про економічну політику польського уряду щодо польських земель; про ідейно-економічні і наукові принципи національно-господарського руху.

Augustin R.R. Phenomenon of the national economic selforganization in Western Ukraine at turn of the XIX-XX centuries

The article concentrated analysis of key research issues of economic self-Ukrainian Galicia in the second half – the first half of the twentieth century in the Ukrainian economic-historical scholarship. Presented the work of researchers on business in the field of banking and credit relationships; Greetings message Metropolitan A. Sheptytsky, credit cooperatives, research institutional fields Ukrainian agricultural trade and private organizations, "studio" history of national financial and credit institutions, the economic policy of the Polish government regarding Western lands, ideological, economic, and scientific principles of national economic movement.

УДК 639.(477.83/86):0.61 *Аспір. О.Р. Проців¹ – Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України*

ВПЛИВ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНОГО МИСЛИВСЬКОГО КОНГРЕСУ У ВІДНІ 1910 РОКУ НА ФОРМУВАННЯ МИСЛИВСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПИ

Розглянуто організацію Міжнародного мисливського конгресу, який відбувся у 1910 р. у Відні. Галичина, як окрема адміністративна одиниця Австро-Угорської імперії, брала участь у роботі конгресу. Висвітлено вплив роботи конгресу на правове регулювання мисливського господарства у країнах Австро-Угорської імперії, зокрема Галичини.

Ключові слова: Галичина, мисливодство, полювання, законодавство.

Цю проблематику широко висвітлено у працях: С. Крогульського, С. Лобося, Ю. Ейсмонда, Ф. Рожинського та Е. Шехтеля, а також у журналах "Łowiec" ("Мисливець"), який виходив у Львові як друкований орган Галицького мисливського товариства з 10 січня 1878 р., а також у журналі "Łowiec Polski" ("Мисливець польський"), що виходив у Варшаві як орган цісарського товариства правильного полювання Польщі з 1899 р.

¹ Наук. керівник: проф. І.О. Дробот, д-р наук з державного управління